

c) Definitive Decree of the College, 9 May 1992*

* In the archives of the Apostolic Signatura, prot. no. 21191/89 CA (not previously published).

I. FACTISPECIES

1. Rev.dus P. A.B., sodalis Societatis X., sese in Regione K. dedicavit ad propagationem Magisterii Ecclesiae de morali coniugali, praesertim, ab anno 1975, per Y. quam ipse fundavit et curavit. Post nonnullos conflictus cum superioribus, sodalis anno 1977 adscriptus est Provinciae Septentrionali in L. Anno 1980, praeviis praeceptis inutiliter factis, Rev.mus Superior Generalis eum vi voti iussit in L. se transferre, sed nec huic praecepto obtemperavit sodalis. Tandem anno 1982 sodalis a Societate dimissus est ob inoboedientiam erga praecepta Superiorum. Confirmato decreto a Congregatione pro Religiosis et Institutis saecularibus, Rev.dus A.B. provocavit ad hoc Supremum Tribunal. Die 23 ianuarii 1988 Collegium Em.morum PP. Iudicum pronuntiavit dimissionem Sodalis illegitimam fuisse tam in procedendo quam in decernendo.

Lata et notificata praefata sententia, Rev.dus A.B., semper in K. sine licentia Superiorum degens, petiit tam a Capitulo Generali quam a novo Superiore

Generali permissionem ad ulterius quinquennium ibi manendi. Superior Generalis, iuxta mentem Capituli Generalis, die 8 augusti 1988 sodali denegavit petitam licentiam et eum iussit in provinciam propriam redire ante diem 15 novembris eiusdem anni. aestimans novum praeceptum esse mere repetitionem praeceptorum praevious quae—semper iuxta opinionem ipsius sodalis—haec Signatura Apostolica illegitima declaravisset, Rev.dus A.B. dubia sua ad Summum Pontificem proposuit. Re dein ad Congregationem pro Institutis vitae consecratae et Societatibus vitae apostolicae pro competentia transmissa, eadem Congregatio confirmavit legitimitatem novi praecepti et obligationem eidem oboediendi ex parte sodalis. Nova instantia a Rev.do A.B. Summo Pontifici exhibita, res iterum pro competentia ad competentem Congregationem transmissa est, quae confirmavit responsionem iam datam. Propositis etiam Superioribus Societatis X. ab eodem sodali nonnullis instantiis, factisque sine exitu felici monitionibus canonicis, tandem die 5 iunii 1989 Superior Generalis Societatis cum consilio suo decrevit dimissionem Rev.di A.B. Congregatio pro Institutis vitae consecratae et Societatibus vitae apostolicae die 6 iulii 1989 confirmavit decretum ad

normam can. 700 et dein die 10 novembris reiecit recursum hierarchicum sodalis adversus idem decretum interpositum. Die 21 novembris 1989 Rev.dus A.B. provocavit ad hoc Supremum Tribunal ob assertam violationem legis tam in procedendo quam in decernendo.

2. Congressus huius Supremi Tribunalis, die 12 septembris 1991, perpenso recurso Rev.di Patris A.B., adversus decreta quibus eius dimissio ab instituto religioso sancita et confirmata est, ita statuit: «Rekursus non admittitur ad disceptationem coram Em.mis et Exc.mis Iudicibus, utpote manifeste fundamento carens».

Cum Patronus recurrentis, die 17 octobris 1991, recursum adversus hanc decisionem interposuerit ad hoc Collegium Iudicum, nobis quaeritur utrum infirmandum sit, necne, supradictum decretum Congressus seu «*An recursus (Patris A.B.) admittendus sit ad disceptationem, necne*».

132 II. IN IURE ET IN FACTO

3. Consideratis imprimis rationibus quibus Sententia definitiva huius Supremi Tribunalis, die 23 ianuarii 1988 lata, illegitimam declaravit priorem dimissionem Patris A.B. a Societate X., collatis iis rationibus cum motivis et circumstantiis praesentis recursus ipsius religiosi ut illegitima etiam declaretur nova dimissio eius ab instituto, attente deinceps perpensis sive expositis a Patronis partis recurrentis et partis resistentis sive motivis quibus innititur supradictum decretum Congressus et etiam voto Promotoris Iustitiae Deputati diei 5 februarii 1992, haec quae sequuntur recolenda sunt:

A. DE PRINCIPIO «NE BIS IN IDEM» (a Patre A.B. invocato contra alteram eius dimissionem a Societate X.)

Obiectum tam Sententiae definitivae anni 1988 quam decretorum qui praesentem recursum genuerunt utique spectant ad unam et eandem materiam, dimissionem nempe Patris A.B. ab eius instituto religioso ob

inoboedientiam legitimis praescriptis Superiorum in materia gravi (cfr. can. 696, § 1 CIC). Attamen diversi sunt duo concreti actus administrativi de quibus petita erat prius et nunc petitur declaratio illegitimitatis ob legis violationem, tam in procedendo quam in decernendo. Hi duo actus dimissionis re vera sunt actus qui in diversis temporibus et circumstantiis cum diversis iuridicis modis positi sunt. Haec apparet ratio ob quam Congregatio pro Institutis vitae consecratae et Societatibus vitae apostolicae (Decretum diei 10 novembris 1989), Promotor Iustitiae Deputatus (cfr. votum diei 16 aprilis 1991, pp. 15-18) atque Congressus huius Supremi Tribunalis reiciunt applicationem, in casu, principii «ne bis in idem», a parte recurrente allati contra alterum decretum dimissionis.

Statuit enim decretum Congressus nunc impugnatum: «Sententia definitiva huius Supremi Tribunalis, diei 23 ianuarii 1988, quamvis decernuerit priorem dimissionem Rev. di Patris A.B. illegitimam fuisse in decernendo *ob circumstantias quae diminuere potuerunt imputabilitatem eius inoboedientiae*, eum tamen haud absolvit ab obligatione legitimis praeceptis Superiorum

obtemperandi » (Decretum Congressus, p. 2). Quare nihil impedit quominus Superiores Patris A.B., attenta nova voti oboedientiae violatione, si inoboedientia legitimo praescripto Superiorum in materia gravi pertinax et imputabilis est, novum processum dimissionis ab instituto inire possint, ita ut haec nova dimissio tam a Congregatione quam a Congressu huius Supremi Tribunalis, qui recursum reiecit, legitima considerata sit. Nunc quaeritur tantum utrum rationes a Congressu allatae, ad iudicandam praesumptam illegitimitatem adductam contra secundum dimissionis decretum, fundamento careant necne.

133 B. DE LEGITIMITATE IN PROCEDENDO

Processus dimissionis contra Patrem A.B., anno 1982 initus, illegitimus in procedendo declaratus erat his praecipuis de causis:

- 1um – Dubium iuris in recurrente exortum erat: nempe an processus dimissionis necessario iudicialis potius quam administrativus esse deberet (Sententia definitiva, pp. 12-14). Re vera,

in normis Constitutionum Societatis X. anno 1977 promulgatis (Appendix « Canonical Supplement of the Constitutions », sub V^o « Dismissal from the Society ») colligebantur dispositiones cann. 654-668 CIC/1917, quae processum iudicalem ad dimissionem religiosorum statuebant quaeque abrogatae erant decreto Congregationis de Religiosis diei 2 martii 1974 novum modum procedendi statuente. Etsi novae illae normae in sic dicto « Handbook for Superiors » (Romae, 1981, p. 71) inveniebantur, haud opportune ad cognitionem recurrentis perventae erant, nisi tantum post impugnatum dimissionis decretum.

- 2um – In decreto dimissionis a Superiore Generali instituti edito et etiam in decreto Congregationis, notatur carentia necessariae significationis saltem summam de motivatione in iure, scilicet de expressis normis iuridicis quae ad casum applicabantur (Ibidem, p. 14).

E contra, ratio agendi ad secundam dimissionem Patris A.B. postea adhibita, anno 1989, perfecit hac occasione omnia requisita statuta a normis vigentibus, de quibus in cann. 697-700 CIC. Denique in Consilio Generali Societatis X., quod ex quinque consultoribus constabat, «by unanimous consent it was decided that the pertinacious disobedience to the legitimate orders of the provincial in this case was grave, external, imputable and juridically proven—a cause for dismissal according to can. 696, § 1. By a secret, collegial (Constitutions, no. 619, §10b) and unanimous vote it was decided to dismiss Father A.B. from the Society of the Paraclete» («Decree of Dismissal», diei 5 iunii 1989, p. 2). Pro parte sua, decretum Congregationis, quod prius decretum confirmavit, statuit: «(...) mature perpensis expositis et iuxta deliberationem Congressus diei 30 iunii 1989, confirmat praefatum decretum dimissionis presbyteri A.B., iuxta preces, ad normam cann. 699-700 Codicis Iuris Canonici, ob eius pertinacem inobedientiam praescriptis legitimorum Superiorum (de qua in can. 696, § 1), renuendo se transferre ad aliam domum Instituti» (Decretum Congregationis diei 6 iunii 1989).

Rite servatae sunt in hac occasione normae vigentes, etiam praescriptum cann. 51 et 695, § 2 CIC, ad motiva in iure et in facto decretorum quod attinet. Non habetur ergo in casu violatio legis in procedendo.

C. DE LEGITIMITATE IN DECERNENDO

Dimissionis decretum prius datum, in decernendo quoque illegitimum declaratum erat, cum quaedam normae prudentiae neglectae sint, quae sequentia suadebant:

- 1um – Ne decisio Superiorum Instituti de translatione Patris A.B. locum daret erroneis torsisque interpretationibus, et ita bonam famam huius religiosi in periculum adduceret, cum gravi scandalo fidelium (Sententia definitiva, p. 16).
- 2um – Ne translatio Patris A.B. provocaret, praecipitationis causa, insanabile damnum activitati Y., ab eo conditae atque ab ecclesiasticis autoritatibus magni momenti

magnaeque utilitatis consideratae (Ibidem, p. 16-17).

Etiam si hoc Supremum Tribunal exsistentiam Patris A.B. inoboedientiae mandatis Superiorum admittebat, relatae circumstantiae aestimatae erant ut *attenuantes gravitatem huius imputabilitatis*, id quod sua vice secum ferebat inexistentialitatem causae gravis et proportionatae, quae necessaria est ad dimissionem ab instituto (Ibidem, p. 17). In ratione vero agendi ad dimissionem postea adhibita, anno 1989, non dabantur relatae circumstantiae, nec aliae similes, ad gravitatem inoboedientiae minuendam.

In priore mandato processus dimissionis diei 28 octobris 1980, iussum erat Patri A.B. ad F. intra terminum duorum dierum redire; et cum Superiores, anno 1982, praedictum mandatum renovaverunt, nondum mediis praediti erant ad tuendam continuationem activitatis Y.: qua de causa hoc mandatum re vera secum ferebat periculum dissolutionis huius beneficae institutionis.

In casu autem de quo nunc agitur, terminus concessus ad executionem mandati prudens et rationabilis fuit: a die 8 augusti

1988 ad diem 15 novembris eiusdem anni. Praeterea, iam non dabatur supra dictum periculum, i. e. dissolutionis Y., quae mutata est in autonomam foundationem in qua Pater A.B. nullo munere gubernandi fungebatur.

Neque obliviscendum est praeterea adesse, iuxta normas CIC, obligationem praecipuam membrorum instituti vitae consecratae «secundum ius proprium instituti vitam componere» (can. 598, § 2), atque «in apostolatu externo exercendo propriis quoque Superioribus subesse et disciplinae instituti fideles permanere» (can. 678, § 2); sodali est enim ante oculos habere, non tantum bonum activitatum quae ab eodem promoveantur, sed etiam et praesertim bonum commune proprii instituti, quod disciplina tuetur.

Ex actis vero huius secundae dimissionis dare deducitur inoboedientiam Patris A.B. legitimo ipsius Superiorum mandato de translatione ad aliam provinciam religiosam, nunc gravem, externam et imputabilem esse atque iuridice comprobata. Cum sit etiam inoboedientia pertinax, ut patet ex iteratis, aptis sed inefficacibus monitionibus canonicis ei factis, concludendum est quod

nunc non habetur violatio legis in decernendo eius dimissionem ab instituto.

435

D. DE RATIONIBUS PATRONI
RECURRENTIS ADVERSUS DECRE-
TUM CONGRESSUS

Il.lus Adv. Q., Patronus recurrentis, argumentationem praecipuam eius recursus contra Congressus decretum ponit in mandato Patri A.B. dato de reditu ad provinciam F.:

- huiusmodi mandatum, censet Patronus recurrentis, fundamento legitimo caret, cum esset Superiorum intentio—etsi tacita—*impedire activitatem a Patre A.B. in K. exercitam propagationis Magisterii Ecclesiae in materia moralis coniugalis*; propterea mandatum istud haberi deberet ut abusus potestatis, ideoque deesset omnis obligatio oboediendi;
- tam decretum dimissionis ab instituto a Superiore Generali latum quam decretum Congre-

gationis ad recursum solvendum illegitima sunt—semper iuxta Patronum—cum careant indicatione de hac vera motivatione.

His obiectis respondetur:

1um) Quod attinet ad mandatum Superiorum translationis ad religiosam provinciam L., ipsum mandatum iam prius declaratum erat ab hoc Supremo Tribunali plene legitimum atque congruens cum normis iuris, tam universalis quam proprii (Sententia definitiva, p. 15). Statuit enim can. 601 CIC: «Evangelicum oboedientiae consilium, spiritu fidei et amoris in sequela Christi usque ad mortem oboedientis susceptum, obligat ad submissionem voluntatis erga legitimos Superiores, vices Dei gerentes, cum secundum proprias constitutiones praecipiant». Constitutiones Societatis X. statuunt, pro parte sua, quod Superior Generalis, consilio eius consentiente et consulto proprio sodalis superiore, membrum instituti a provincia ad provinciam transferre potest (const. 619.9m).

2um) Prateter factam de perfecta legitimitate mandati, quod non requirit, ex natura ipsius, explanationem motivorum, idipsum haud caret gravibus sufficientibusque causis, uti sunt:

- scandalum quod pertinax istius sodalis inoboedientia causat in alios religiosos eiusdem instituti;
- exsistentia debiti circiter decies centenorum milium nummorum ab ipso Patre A.B. contracti et agniti, sed coram Superioribus non iustificati.

3um) Ut expresse mentionem facit Congressus, citando aliam definitivam huius Tribunalis sententiam: «Quando oboedientia vel per nuncupatum votum religiosum vel per legem exigitur, ea praestanda est semper, dummodo Superior iura divina et naturalia non offendat et intra fines suae potestatis agat», quodque, etsi «rationes iubendi non vinculant ... intellectum subditi», eidem «tamen nefas est easdem suo iudicio subicere ut decernat ipse quid reapse sit agendum» (Sententia definitiva, diei 21 novembris 1981 c. Felici, Prot. N. 11439/79 CA.).

4um) Patronus recurrentis se contradicit, et ostendit praeterea se fines competentiae huius Tribunalis ignorare, cum affirmat: «Nos non possumus, sane, in veritate ingredi intentionum Superiorum Patris A.B. qui strenuissime intendunt ut ipse a K. abeat et in L. redeat. Sed Supremum Tribunal, utique, hoc facere potest». Attamen hoc Tribunal de intentionibus haud iudicat, sed de factis, in specie de impugnatis actibus administrativis.

Addenda denique videtur sequens consideratio, magna quidem cum aestimatione erga benemeritam personam recurrentis, nempe:

Sollicitudo laudabilis activitatis, in casu propagationis Magisterii Ecclesiae de morali coniugali, haud eximit ab agnitione aliorum aspectuum non minoris momenti christiani nuntii, qualis est oboedientia debita legitimis mandatis competentis auctoritatis, quod iam Sancta Sedes, per competentia Dicasteria, in mentem Rev.di Patris A.B. revocavit.

III. CONCLUSIO

4. Decreta de secunda dimissione Patris A.B. rationes in iure et in facto clare indicant, neque adest fundamentum de

eorum asserta illegitimitate in procedendo vel in decernendo.

Cum recursus de quo agitur nova elementa haud addat, nec solidam praebeat responsionem rationibus quibus Congressus decisionem suam diei 12 septembris 1991 condidit (cfr. votum Promotoris Iustitiae Deputati, die 5 februarii 1992, pp. 12-15), impugnatum decretum Congressus huius Supremi Tribunalis infirmari nequit.

Omnibus igitur sive in iure sive in facto accurate perpensis, Collegium Patrum, pro Tribunali sedens, solum Deum prae oculis habens, Christi Nomine invocato, dubio concordato respondendum esse decrevit, uti respondet:

**Negative seu recursus
admittendus non est ad dis-
ceptationem.**

Datum Romae, e sede
Supremi Signaturae Apostolicae
Tribunalis, die 9 maii 1992.

+ Bernardinus Card. GANTIN
Petrus Card. PALAZZINI
+ Gilbertus AGUSTONI,
Pro-Praefectus
+ Aemilius EID
+ Iulianus HERRANZ, Ponens

Et notificetur omnibus quo-
rum interest, ad omnes iuris
effectus—3.VII.1992.

+ Zenon GROCHOLEWSKI,
Secr.
Vincentius CÁRCEL ORTÍ,
Canc.